

SARDZES MEHĀNIKA UZ KUĢIEM AR GALVENO DZINĒJU JAUDU, MAZĀKU PAR 3000 KW PROFESIJAS STANDARTS

1. Profesijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis	
Sardzes mehāniķis uz kuģiem ar galveno dzinēju jaudu, mazāku par 3000 kW	Trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis (3.PKL) (atbilst ceturtajam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenim (4.LKI))
2. Profesionālās kvalifikācijas prasības	
Profesijas specializācijas: Nav.	
Saistītās profesijas, kvalifikācijas līmenis: Nav.	
3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu kopsavilkums	
<p>Sardzes mehāniķis uz kuģiem ar galveno dzinēju jaudu, mazāku par 3000 kW, var strādāt uz dažādu tipu kuģiem, kuru galveno dzinēju kopējā jauda ir mazāka par 3000 kW. Veic sardzes pienākumus mašīntelpās, kontrolē mehānismu un inženiertehnisko sistēmu darba parametrus un veic pierakstus mašīntelpas žurnālā, plāno, organizē un veic kuģa mehānismu un inženiertehnisko sistēmu, kā arī elektrisko, elektronisko un vadības sistēmu ekspluatāciju, tehnisko apkopi un remontu. Uzrauga un vada citu darbinieku darbu mašīntelpās, ievēro darba aizsardzības, kuģošanas drošības, vides aizsardzības, labas darba prakses un saistošo nacionālo un starptautisko normatīvo aktu prasības.</p> <p>Sardzes mehāniķis uz kuģiem ar galveno dzinēju jaudu, mazāku par 3000 kW, var strādāt uz Latvijas vai citu valstu karogu kuģiem starptautiskajā kuģošanā ar nosacījumu, ka viņa profesionālās kompetences saskaņā ar normatīvajos aktos par jūrnieku sertificēšanu noteiktajām prasībām atbilst 1978. gada Starptautiskās konvencijas par jūrnieku sagatavošanu, sertificēšanu un sardzes pildīšanu (STCW konvencija) kodeksa A-III/1. standarta prasībām.</p> <p>Sardzes mehāniķis uz kuģiem ar galveno dzinēju jaudu, mazāku par 3000 kW, var strādāt uz iekšējo ūdeņu kuģiem, komercdarbībā iesaistītiem atpūtas kuģiem un zvejas kuģiem ar nosacījumu, ka viņa profesionālās kompetences atbilst normatīvajos aktos par jūrnieku sertificēšanu noteiktajām prasībām.</p> <p>Sardzes mehāniķis uz kuģiem ar galveno dzinēju jaudu, mazāku par 3000 kW, pienākumi un uzdevumi:</p> <p>3.1. Mehānismu un inženiertehnisko sistēmu ekspluatācija uz kuģiem ar galveno dzinēju kopējo jaudu, kas mazāka par 3000 kW:</p> <ul style="list-style-type: none">– uzturēt mašīntelpas sardzi;– lietot profesionālo angļu valodu darba pienākumu veikšanā;	

- lietot iekšējo sakaru sistēmas;
- ekspluatēt galveno enerģētisko iekārtu un palīgmehānismus;
- ekspluatēt degvielas, eļļošanas, balasta un citas sūkņēšanas sistēmas.

3.2. Elektrisko, elektronisko un vadības sistēmu ekspluatācija uz kuģiem ar galveno dzinēju kopējo jaudu, kas mazāka par 3000 kW:

- ekspluatēt ģeneratorus un elektroenerģijas sadales sistēmas;
- ekspluatēt elektromotorus;
- ekspluatēt augstsprieguma sistēmas;
- ekspluatēt elektroniskās, pneimatiskās un hidrauliskās vadības sistēmas;
- veikt elektrisko un elektronisko iekārtu tehnisko apkopi un remontu.

3.3. Mehānismu un inženiertehnisko sistēmu tehniskā apkope un remonts uz kuģiem ar galveno dzinēju kopējo jaudu, kas mazāka par 3000 kW:

- lietot materiālus detaļu izgatavošanā un remontā uz kuģa;
- lietot rokas darbarīkus detaļu izgatavošanā un remontā uz kuģa;
- lietot darbmašīnas detaļu izgatavošanā un remontā uz kuģa;
- lietot mērinstrumentus detaļu izgatavošanā un remontā uz kuģa;
- veikt mehānismu un aprīkojuma tehnisko apkopi un remontu.

3.4. Rūpes par kuģa un cilvēku drošību un vides aizsardzību uz kuģiem ar galveno dzinēju kopējo jaudu, kas mazāka par 3000 kW:

- rīkoties ārkārtas situācijās uz kuģa;
- ievērot vides piesārņojuma novēršanas prasības;
- uzturēt kuģa jūrasspēju;
- novērst, kontrolēt un dzēst ugunsgrēku uz kuģa;
- izmantot dzīvības glābšanas līdzekļus;
- sniegt pirmo medicīnisko palīdzību uz kuģa;
- uzraudzīt normatīvo aktu prasību izpildi;
- pielietot vadītāja un komandas darba prasmes;
- veicināt personāla un kuģa drošību.

3.5. Sardzes mehāniķa uz kuģiem ar galveno dzinēju kopējo jaudu, kas mazāka par 3000 kW, profesionālo pienākumu veikšanai nepieciešamo vispārējo zināšanu un prasmju pielietošana:

- lietot valsts valodu;
- lietot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas;
- piemērot matemātikas un dabaszinību pamatprincipus un paņēmienus;
- ievērot sociālos un pilsoniskos principus;
- pilnveidot profesionālo kvalifikāciju;
- piemērot uzņēmējdarbības principus;
- ievērot darba tiesisko attiecību normas.

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.1.	Uzturēt mašīntelpas sardzi.	Veikt mašīntelpas sardzes pieņemšanu, īstenošanu un nodošanu atbilstoši kuģa procedūrām un STCW konvencijas prasībām.	<u>Lietošanas līmenī:</u> STCW konvencijas kodeksa A-VIII standarta prasības (mašīntelpas sardzes pieņemšana, īstenošana un nodošana).	Spēja uzturēt drošu mašīntelpas sardzi atbilstoši spēkā esošajiem starptautiskajiem normatīvajiem aktiem un kuģa procedūrām.	4. LKI
Uzraudzīt mehānismu un inženiertehnisko sistēmu darbību atbilstoši ražotāja rekomendācijām un kuģa procedūrām.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Kuģa mehānismu un inženiertehnisko sistēmu darba režīmi un raksturlielumi. Procedūras pārejai no mehānismu un inženiertehnisko sistēmu attālinātās / automātiskās vadības uz manuālo vadību un otrādi.				
Uzturēt mašīntelpas žurnālu un veikt citus pierakstus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Kontrolmēraparātu rādījumu pierakstīšanas nozīmība un biežums. Kārtība, kādā tiek veikti pieraksti saistībā ar jebkādu rīcību ar kuģa mehānismiem un inženiertehniskajām sistēmām. Mašīntelpas žurnāla aizpildīšanas kārtība.				
4.2.	Lietot profesionālo angļu valodu darba pienākumu veikšanā.	Skaidri un saprotami sazināties angļu valodā ar kuģa apkalpi un citām kuģa operācijās iesaistītām personām darba pienākumu veikšanā.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Vārdu krājums angļu valodā. Angļu valodas gramatika un pareizrakstība. Lietišķās komunikācijas etiķete angļu valodā. Komunikācija angļu valodā dažādās	Spēja skaidri un saprotami sazināties angļu valodā rakstiski un mutiski darba pienākumu veikšanā, pielietojot jūrniecības terminoloģiju un IMO Jūras sakaru standartfrāzes un ievērojot lietišķās komunikācijas principus.	4. LKI
Ievērot lietišķās komunikācijas principus angļu valodā rakstos un mutvārdos.					

		Lietot un pareizi interpretēt darba pienākumu veikšanā nepieciešamās rokasgrāmatas un citas inženiertehniskās publikācijas angļu valodā.	darba un sadzīves situācijās. Vispārējā jūrniecības un kuģu mehānikas terminoloģija angļu valodā. Starptautiskās Jūrniecības organizācijas (IMO) Jūras sakaru standartfrāzes.		
4.3.	Lietot iekšējo sakaru sistēmas.	Sekmīgi pārraidīt un saņemt ziņojumus. Reģistrēt ziņojumus pilnīgi un precīzi atbilstoši kuģa procedūrām.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Kuģa iekšējo sakaru sistēmu darbības principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Kuģa iekšējo sakaru sistēmu lietošanas jomas un procedūras.	Spēja sekmīgi lietot iekšējo sakaru sistēmas un reģistrēt ziņojumus atbilstoši kuģa procedūrām.	4. LKI
4.4.	Ekspluatēt galveno enerģētisko iekārtu un palīgmehānismus.	Sagatavot galveno enerģētisko iekārtu un palīgmehānismus darbam atbilstoši to ekspluatācijas noteikumiem, pieņemtajām procedūrām un normatīvajiem aktiem. Darbināt galveno enerģētisko iekārtu un palīgmehānismus atbilstoši to ekspluatācijas noteikumiem, pieņemtajām procedūrām un normatīvajiem aktiem. Nodrošināt galvenās enerģētiskās iekārtas un palīgmehānismu darbības nepārtrauktību un atbilstību kuģa ekspluatācijas režīmam, tostarp attiecībā uz ātruma un virziena izmaiņām. Savlaicīgi atklāt novirzes no normas un kļūmes galvenās enerģētiskās iekārtas un palīgmehānismu darbībā, pareizi tās interpretēt un atbilstoši rīkoties.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Kuģu galveno enerģētisko iekārtu, tostarp divdegvielu dzinēju, un palīgmehānismu uzbūve un darbības principi. Tehniskās mehānikas pamati. Termodinamikas pamati. Hidraulikas pamati. <u>Lietošanas līmenī:</u> Kuģu, tostarp atkrastes kuģu, galvenās enerģētiskās iekārtas un palīgmehānismu ekspluatācijas noteikumi. Galvenās enerģētiskās iekārtas un palīgmehānismu darbināšanas, tostarp sagatavošanas darbam, palaišanas un apturēšanas procedūras. Pasākumi, kas nodrošina kuģa, tā mehānismu un inženiertehnisko sistēmu vispārēju darbības drošību, ievērojot dominējošos apstākļus un nosacījumus. Iespējamās kļūmes kuģu galveno enerģētisko iekārtu un palīgmehānismu	Spēja ekspluatēt galveno enerģētisko iekārtu un palīgmehānismus atbilstoši noteiktajām prasībām, nodrošinot to darbības nepārtrauktību un atbilstību kuģa ekspluatācijas režīmam.	4. LKI

			darbībā, to diagnosticēšanas un novēršanas paņēmieni.		
4.5.	Ekspluatēt degvielas, eļļošanas, balasta un citas sūkņēšanas sistēmas.	<p>Sagatavot kuģa sūkņēšanas sistēmas darbam atbilstoši to ekspluatācijas noteikumiem, pieņemtajām procedūrām un normatīvajiem aktiem.</p> <p>Darbināt kuģa sūkņēšanas sistēmas atbilstoši to ekspluatācijas noteikumiem, pieņemtajām procedūrām un normatīvajiem aktiem.</p> <p>Savlaicīgi atklāt novirzes no normas un kļūmes kuģa sūkņēšanas sistēmu darbībā, pareizi tās interpretēt un atbilstoši rīkoties.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Kuģa sūkņu un sūkņēšanas sistēmu uzbūve un darbības principi. Kuģa šķidro un gāzveida degvielu, eļļu, dzesēšanas ūdens u.c. tehnisko šķidrumu raksturlielumi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Kuģa sūkņu un sūkņēšanas sistēmu ekspluatācijas noteikumi, darba režīmi un raksturlielumi. Kuģa degvielas uzņemšanas procedūras. Iespējamās kļūmes kuģa sūkņu un sūkņēšanas sistēmu darbībā, to diagnosticēšanas un novēršanas paņēmieni.</p>	Spēja ekspluatēt degvielas, eļļošanas, balasta un citas sūkņēšanas sistēmas atbilstoši noteiktajām prasībām.	4. LKI
4.6.	Ekspluatēt ģeneratorus un elektroenerģijas sadales sistēmas.	<p>Sagatavot ģeneratorus darbam atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem un pieņemtajām procedūrām.</p> <p>Darbināt ģeneratorus manuālā un automātiskā režīmā atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem un pieņemtajām procedūrām.</p> <p>Sadalīt slodzi starp ģeneratoriem manuālā un automātiskā režīmā atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem un pieņemtajām procedūrām.</p> <p>Darbināt elektroenerģijas sadales sistēmas atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem un pieņemtajām procedūrām.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Elektrotehnikas teorētiskie pamati. Maiņstrāvas un līdzstrāvas ģeneratoru uzbūve un darbības principi. Kuģa elektroiekārtu drošības aprīkojums, tā darbības principi. Elektroenerģijas sadales sistēmu uzbūve un darbības principi, tostarp transformatori, kabeļi, elektroizolācijas materiāli, jaudas slēdži, atkabņi, drošinātāji.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Kuģa elektroiekārtu ekspluatācijas noteikumi. Ģeneratoru darbināšanas, tostarp sagatavošanas darbam, palaišanas un apturēšanas procedūras. Ģeneratoru paralēlas darbības un slodzes sadalīšanas noteikumi. Elektroenerģijas sadales sistēmu ekspluatācijas noteikumi.</p>	Spēja ekspluatēt ģeneratorus un elektroenerģijas sadales sistēmas atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem un kuģa procedūrām.	4. LKI

			Elektrisko shēmu lasīšanas principi.		
4.7.	Ekspluatēt elektromotorus.	<p>Sagatavot elektromotorus darbam atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem un pieņemtajām procedūrām.</p> <p>Darbināt elektromotorus atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem un pieņemtajām procedūrām.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Elektromotoru darbības principi un uzbūve. Kuģu elektromotoru tipi un to pielietojuma jomas. Elektromotoru palaišanas un apgriezienu regulēšanas metodes.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Kuģa elektromotoru ekspluatācijas noteikumi.</p>	Spēja ekspluatēt elektromotorus atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem un kuģa procedūrām.	4. LKI
4.8.	Ekspluatēt augstsprieguma sistēmas.	<p>Sagatavot augstsprieguma sistēmas darbam atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem un pieņemtajām procedūrām.</p> <p>Darbināt augstsprieguma sistēmas atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem un pieņemtajām procedūrām.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Augstsprieguma (virs 1000V) nozīme un tā pielietojuma jomas uz kuģiem. Augstsprieguma sistēmu raksturlielumi. Augstsprieguma sistēmu, tostarp drošības aprīkojuma, konstruktīvās īpatnības. Kuģu elektriskās piedziņas veidi un to raksturlielumi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Augstsprieguma sistēmu ekspluatācijas noteikumi.</p>	Spēja ekspluatēt augstsprieguma sistēmas atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem un kuģa procedūrām.	4. LKI
4.9.	Ekspluatēt elektroniskās, pneimatiskās un hidrauliskās vadības sistēmas.	<p>Darbināt elektroniskās, pneimatiskās un hidrauliskās vadības sistēmas atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem un pieņemtajām procedūrām.</p> <p>Nodrošināt elektronisko, pneimatisko un hidraulisko vadības sistēmu darbības nepārtrauktību atbilstoši to ekspluatācijas noteikumiem un kuģa ekspluatācijas režīma prasībām.</p> <p>Savlaicīgi atklāt novirzes no normas un kļūmes elektronisko, pneimatisko un</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Mehānismu un inženiertehnisko sistēmu automātiskās vadības metodes un to pielietojuma jomas. Elektronisko, pneimatisko un hidraulisko vadības sistēmu darbības principi un raksturlielumi. Elektronikas pamati un elektronisko sistēmu pamatelementi, elektroniskās vadības aprīkojums. Proporcioniāli-integrāli-diferenciālā (PID) regulatora raksturlielumi.</p>	Spēja ekspluatēt elektroniskās, pneimatiskās un hidrauliskās vadības sistēmas atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem, procedūrām un kuģa ekspluatācijas režīma prasībām.	4. LKI

		hidraulisko vadības sistēmu darbībā, pareizi tās interpretēt un atbilstoši rīkoties.	<p><u>Lietošanas līmenī:</u> Elektronisko, pneimatisko un hidraulisko vadības sistēmu ekspluatācijas un darbības drošības noteikumi. Elektronisko, pneimatisko un hidraulisko vadības sistēmu atteices noteikšanas, kļūmju atrašanas un bojājumu novēršanas metodes. Elektronisko, pneimatisko un hidraulisko vadības sistēmu shēmu lasīšanas principi.</p>		
4.10.	Veikt elektrisko un elektronisko iekārtu tehnisko apkopi un remontu.	<p>Lietot darbam ar elektriskajām un elektroniskajām iekārtām piemērotus darbarīkus un kontrolmēraparatūru.</p> <p>Pareizi interpretēt mērīšanas un testēšanas rezultātus.</p> <p>Veikt elektriskā un elektroniskā aprīkojuma tehnisko apkopi un remontu atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem un labai darba praksei.</p> <p>Veikt aprīkojuma darbības pārbaudi pēc remonta atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem un labai darba praksei.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Elektriskās un elektroniskās kontrolmēraparatūras uzbūve un darbības principi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Maiņstrāvas elektrosistēmu aprīkojuma, sadales paneļu, elektrodzinēju, ģeneratoru un līdzstrāvas elektrosistēmu un iekārtu ekspluatācijas noteikumi un tehniskās apkopes un remonta principi. Elektriskās un elektroniskās kontrolmēraparatūras pielietošanas jomas un metodes. Elektrisko un elektronisko sistēmu atteices noteikšanas, kļūmju atrašanas un bojājumu novēršanas metodes. Uzraudzības, automātiskās vadības un drošības ierīču funkcionālās un veiktspējas pārbaudes metodes.</p>	Spēja veikt elektrisko un elektronisko iekārtu tehnisko apkopi un remontu atbilstoši ekspluatācijas noteikumiem, kuģa procedūrām un labai darba praksei.	4. LKI
4.11.	Lietot materiālus detaļu izgatavošanā un remontā uz kuģa.	<p>Identificēt kuģa mehānismu un sistēmu detaļu izgatavošanā un remontā nepieciešamās materiālu īpašības.</p> <p>Lietot detaļu izgatavošanai un remontam piemērotus materiālus.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Kuģu būvē un remontā izmantojamie metāliskie un nemetāliskie materiāli, to īpašības un izmantošanas ierobežojumi. Metalurģijas pamati. Materiālu fizikālās, ķīmiskās, mehāniskās, tehnoloģiskās un</p>	Spēja droši lietot rokas darbarīkus, darbmašīnas un mērinstrumentus, kā arī izmantot atbilstošus materiālus detaļu izgatavošanā un remontā uz kuģa.	4. LKI

			<p>ekspluatācijas īpašības. Mehānismu un inženiertehnisko sistēmu ekspluatācijas apstākļu nozīme materiālu izvēlē. Metālu termiskās apstrādes mērķis, metodes un ierobežojumi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Detaļu izgatavošanā un remontā nepieciešamo metālisko un nemetālisko materiālu izvēles principi. Drošas avārijas un pagaidu remonta metodes, materiāli un to īpašības. Dažādu saistvielu, hermētiķu un pildmateriālu īpašības, pielietošanas jomas un paņēmieni. Materiālu pasūtīšanas un drošas uzglabāšanas principi.</p>		
4.12.	Lietot rokas darbarīkus detaļu izgatavošanā un remontā uz kuģa.	<p>Pareizi un droši lietot detaļu izgatavošanai un remontam piemērotus rokas darbarīkus.</p> <p>Uzturēt darba kārtībā rokas darbarīkus.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u> Atslēdzniecības darbu pamati. Rokas darbarīku, tostarp pneimatisko un elektrisko instrumentu, klasifikācija, uzbūve, pielietošanas jomas un metodes, izvēles principi. Specializēto rokas darbarīku pielietošanas jomas un metodes. Kuģa darbnīcas un remonta darba vietas organizācijas principi.</p>		
4.13.	Lietot darbmašīnas detaļu izgatavošanā un remontā uz kuģa.	<p>Lietot detaļu izgatavošanai un remontam piemērotas darbmašīnas.</p> <p>Ievērot noteiktās pielaišanas un sēžas detaļu izgatavošanā.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Darbmašīnu, tostarp metināšanas iekārtu, klasifikācija un uzbūve.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Darbmašīnu pielietošanas jomas, metodes un izvēles principi.</p>		

		Uzturēt darba kārtībā darbmašīnas.	Elektriskā loka, gāzes u.c. metināšanas veidu principi un metodes. Elektrodu izvēles principi. Metināto savienojumu kvalitātes kontroles metodes. Lodēšanas principi un metodes. Termiskās griešanas principi un metodes. Pielaides un sēžas un to apzīmējumi rasējumos.		
4.14.	Lietot mērinstrumentus detaļu izgatavošanā un remontā uz kuģa.	Lietot detaļu izgatavošanai un remontam piemērotus mērinstrumentus. Uzturēt mērinstrumentus darba kārtībā.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Metroloģijas pamati. Mērinstrumentu, tostarp specializēto mērinstrumentu klasifikācija un uzbūve. Mērinstrumentu precizitāte un kļūda. <u>Lietošanas līmenī:</u> Darbam atbilstošu mērinstrumentu, tostarp specializēto mērinstrumentu, izvēles principi, pielietošanas jomas un metodes. Mērinstrumentu nulles vērtības iestatīšanas metodes.		
4.15.	Veikt mehānismu un aprīkojuma tehnisko apkopi un remontu.	Pareizi izvēlēties rezerves daļas. Veikt mehānismu un aprīkojuma tehnisko apkopi un remontu atbilstoši ekspluatācijas un remonta noteikumiem un labai darba praksei. Atsākt mehānismu un aprīkojuma ekspluatāciju pēc remonta atbilstoši ekspluatācijas un remonta noteikumiem un labai darba praksei. Veikt mehānismu un aprīkojuma veiktspējas pārbaudi pēc remonta atbilstoši ekspluatācijas un remonta noteikumiem un labai darba praksei.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Rezerves daļu pasūtīšanas, uzglabāšanas un izvēles principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Kuģa mehānismu un aprīkojuma tehniskās apkopes un remonta, kā arī demontāžas, regulēšanas un montāžas noteikumi un kārtība. Defektēšanas metodes. Rasēšanas un skicēšanas principi. Kuģa mehānismu rasējumu lasīšana un rokasgrāmatu lietošana. Kuģa cauruļvadu, hidraulisko un pneimatisko sistēmu shēmu lasīšanas principi.	Spēja veikt kuģa mehānismu un aprīkojuma tehnisko apkopi un remontu atbilstoši ekspluatācijas un remonta noteikumiem un labai darba praksei.	4. LKI

4.16	Rīkoties ārkārtas situācijās uz kuģa.	Noteikt ārkārtas situācijas veidu un apmēru.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Ziņojumu sagatavošanas principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Kuģa procedūras rīcībai ārkārtas situācijās. Ārkārtas situāciju mācību trauksmju organizēšana uz kuģa.	Spēja plānot darbības un rīkoties ārkārtas situācijās atbilstoši to veidam un apmēram, kuģa rīcības plāniem un procedūrām, kā arī informēt un evakuēt personālu.	
		Rīkoties atbilstoši kuģa rīcības plāniem un procedūrām ārkārtas situācijās.			
		Veikt personāla evakuāciju nekavējoties un atbilstoši ārkārtas situācijas veidam.			
		Veikt iekārtu ārkārtas apturēšanu un izolēšanu nekavējoties un atbilstoši ārkārtas situācijas veidam.			
		Rīkoties prioritāšu secībā atbilstoši ārkārtas situācijas veidam un problēmas steidzamības pakāpei.			
		Informēt kuģa personālu atbilstoši ārkārtas situācijas veidam.			
		Sagatavot ziņojumus atbilstoši ārkārtas situācijas veidam.			
4.17.	Ievērot vides piesārņojuma novēršanas prasības.	Uzraudzīt kuģa operāciju norisi, nodrošinot to pilnīgu atbilstību 1973. gada Starptautiskās konvencijas par piesārņojuma novēršanu no kuģiem (MARPOL konvencija) un nacionālo normatīvo aktu prasībām.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Piesārņojuma no kuģiem ietekme uz jūras vidi. <u>Izpratnes līmenī:</u> MARPOL konvencijas prasības jūras vides piesārņojuma novēršanai. <u>Lietošanas līmenī:</u> Piesardzības pasākumi, lai nepieļautu jūras vides piesārņošanu. Saistošo kuģa žurnālu, tostarp naftas operāciju žurnāla un atkritumu reģistrācijas žurnāla, aizpildīšanas noteikumi un kārtība. Naftas produktus saturošo ūdeņu, notekūdeņu un atkritumu apstrādes kārtība. Naftas produktus saturošu ūdeņu,	Spēja ievērot vides piesārņojuma novēršanas prasības atbilstoši MARPOL konvencijas un nacionālo normatīvo aktu prasībām un kuģa procedūrām.	4. LKI
		Uzturēt saistošos kuģa žurnālus, tostarp naftas operāciju žurnālu un atkritumu reģistrācijas žurnālu.			
		Noplūžu vai piesārņojuma gadījumā nekavējoties rīkoties atbilstoši MARPOL konvencijas un nacionālo normatīvo aktu prasībām un kuģa procedūrām.			
		Uzturēt labu kuģa reputāciju vides piesārņojuma novēršanas jomā.			

			<p>notekūdeņu, atkritumu apstrādes u.tml. iekārtu ekspluatācijas noteikumi.</p> <p>Paziņošanas kārtība noplūžu vai piesārņojuma gadījumā.</p> <p>Rīcības plāns naftas u.c. produktu noplūdes gadījumā (SOPEP, SMPEP u.tml.).</p> <p>Noplūžu likvidēšanas un norobežošanas aprīkojuma izvietojums uz kuģa un tā atbilstoša un pareiza lietošana.</p> <p>Proaktīvie pasākumi jūras vides aizsardzībā.</p>		
4.18.	Uzturēt kuģa jūrasspēju.	<p>Nodrošināt kuģa noturības atbilstību IMO kuģu sākotnējās noturības kritērijiem.</p> <p>Nodrošināt kuģa ūdensnecaurlaidību atbilstoši vispārpieņemtai jūras praksei.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Kuģu, tostarp atkrastes kuģu, uzbūve un konstrukcijas elementi.</p> <p>Kuģa teorijas pamati.</p> <p>Kuģa jūrasspēju uzturēšanas, tostarp ūdensnecaurlaidības principi.</p> <p>Pasākumi daļējas kuģa peldamības zaudēšanas gadījumā.</p> <p>IMO kuģu sākotnējās noturības kritēriji.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Kuģa noturības informācija.</p> <p>Kuģa noturības, galsveres un slodžu tabulu un diagrammu pielietošana.</p>	Spēja nodrošināt un uzturēt kuģa jūrasspēju atbilstoši IMO kuģu sākotnējās noturības kritērijiem un vispārpieņemtai jūras praksei.	4. LKI
4.19.	Novērst, kontrolēt un dzēst ugunsgrēku uz kuģa.	<p>Veikt ugunsdrošības apgaitu.</p> <p>Nekavējoties un pareizi noteikt ugunsgrēka veidu un apmēru.</p> <p>Rīkoties atbilstoši kuģa rīcības plāniem un procedūrām ugunsgrēka gadījumā.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Ugunsgrēku veidi un stadijas.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Ugunsdrošība uz kuģa.</p> <p>Kuģa ugunsdzēsības sistēmu iedalījums, darbības principi un pielietojums.</p> <p>Rīcība ugunsgrēka gadījumā un ugunsgrēka dzēšanas metodes, tostarp, ja ugunsgrēks saistīts ar naftas produktu u.tml. sistēmām.</p> <p>Ugunsgrēka mācību trauksmju</p>	Spēja novērst, kontrolēt un dzēst ugunsgrēku uz kuģa atbilstoši kuģa rīcības plāniem un procedūrām ugunsgrēka gadījumā.	4. LKI

			organizēšana uz kuģa.		
4.20.	Izmantot dzīvības glābšanas līdzekļus.	<p>Nekavējoties rīkoties kuģa atstāšanas un glābšanās trauksmes laikā atbilstoši kuģa trauksmju sarakstam.</p> <p>Ekspluatēt kuģa glābšanās peldlīdzekļus un glābšanas dežūrlaivas atbilstoši vispārpieņemtai drošības praksei un standartiem.</p> <p>Lietot kuģa glābšanās peldlīdzekļu un glābšanas dežūrlaivu aprīkojumu atbilstoši apstākļiem, vispārpieņemtai drošības praksei un standartiem.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Glābšanās peldlīdzekļu un glābšanas dežūrlaivu nolaišanas/pacelšanas ierīču darbības principi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Kuģa atstāšanas mācību trauksmju organizēšana. Pienākumi kuģa atstāšanas un glābšanās trauksmes laikā. Izdzīvošanas paņēmieni jūrā. Glābšanās peldlīdzekļu un glābšanas dežūrlaivu nolaišanas, pacelšanas un darbināšanas procedūras. Glābšanās peldlīdzekļu un glābšanas dežūrlaivu aprīkojuma, tostarp radioiekārtu, avārijas radioboja EPIRB, radiolokācijas atbildētāja SART, hidrotērpu un termiskās aizsardzības līdzekļu izmantošana.</p>	Spēja izmantot dzīvības glābšanas līdzekļus un to aprīkojumu atbilstoši apstākļiem, vispārpieņemtai drošības praksei un standartiem.	4. LKI
4.21.	Sniegt pirmo medicīnisko palīdzību uz kuģa.	<p>Nekavējoties un pareizi noteikt ievainojumu un slimību iespējamās cēloņus, veidu un apmēru.</p> <p>Sniegt pirmo medicīnisko palīdzību, nepieciešamības gadījumā izmantojot kuģu medicīnas rokasgrāmatas un krasta medicīnas iestāžu konsultācijas.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Ievainojumu un slimību iespējamie cēloņi, veidi un apmērs.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Kuģu medicīnas rokasgrāmatu (IMGS, MFAG u.tml.) izmantošana. Pirmās medicīniskās palīdzības sniegšanas paņēmieni, tostarp elektrotraumu gadījumā. Konsultācijas ar krasta medicīnas iestādēm un iegūtās informācijas efektīva pielietošana pirmās medicīniskās palīdzības sniegšanā uz kuģa.</p>	Spēja nekavējoties sniegt pirmo medicīnisko palīdzību uz kuģa, līdz minimumam samazinot cietušā dzīvības apdraudējumu.	4. LKI
4.22.	Uzraudzīt normatīvo aktu prasību izpildi.	Pareizi identificēt normatīvo aktu prasības attiecībā uz cilvēku dzīvības drošību jūrā, aizsardzību un jūras vides piesārņojuma novēršanu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Starptautisko un nacionālo normatīvo aktu prasības attiecībā uz cilvēku dzīvības drošību jūrā, aizsardzību un	Spēja identificēt normatīvo aktu prasības un nodrošināt to ievērošanu attiecībā uz cilvēku dzīvības drošību jūrā, aizsardzību un jūras vides piesārņojuma novēršanu.	4. LKI

		Nodrošināt normatīvo aktu prasību izpildi attiecībā uz cilvēku dzīvības drošību jūrā, aizsardzību un jūras vides piesārņojuma novēršanu.	jūras vides piesārņojuma novēršanu.		
4.23.	Pielietot vadītāja un komandas darba prasmes.	<p>Sadalīt pienākumus komandas locekļiem.</p> <p>Informēt komandas locekļus par veicamo darbu standartiem un sagaidāmo rīcību atbilstoši viņu pienākumiem un spējām.</p> <p>Apmācīt komandas locekļus atbilstoši viņu kompetencei, spējām un pienākumiem.</p> <p>Plānot darbus un sadalīt resursus atbilstoši prioritāšu secībā.</p> <p>Skaidri un nepārprotami nodot un saņemt darba pienākumu veikšanai nepieciešamo informāciju.</p> <p>Efektīvi vadīt komandu.</p> <p>Nodrošināt darbā iesaistīto komandas locekļu precīzu un vienādu izpratni par kuģa ekspluatācijas režīmu un ārējās vides apstākļiem.</p> <p>Pieņemt konkrētajā situācijā visefektīvākos lēmumus.</p> <p>Argumentēt savu viedokli un atbilstoši rīkoties strīdīgā situācijā.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Piemērojamo starptautisko un nacionālo normatīvo aktu prasības un ieteikumi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Uzdevumu izpildes un darba slodzes vadība. Efektīva resursu pārvaldība un piemērošana. Darba organizācija un subordinācija uz kuģa. Efektīvas komunikācijas principi. Kuģa personāla vadības un apmācības principi. Lēmumu pieņemšanas metodes.</p>	Spēja efektīvi strādāt komandā, kā arī pielietot vadītāja darba prasmes, plānojot un veicot darbus uz kuģa.	5. LKI
4.24.	Veicināt personāla un kuģa drošību.	<p>Pareizi izmantot atbilstošus individuālās un kolektīvās aizsardzības līdzekļus.</p> <p>Noteikt darba vides riskus.</p> <p>Ievērot darba aizsardzības prasības.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u> Darba aizsardzības līdzekļu izmantošana. Darba un veselības aizsardzības prasības darba vietā, tostarp slēgtās telpās, augstumā u.tml.</p>	Spēja veicināt personāla un kuģa drošību, izmantojot atbilstošus darba aizsardzības līdzekļus, nosakot darba vides riskus pirms darba veikšanas un atbilstoši kuģošanas drošības un darba aizsardzības noteikumiem un	4. LKI

		<p>Ievērot elektrodrošības noteikumus, rīkojoties ar elektriskajām iekārtām un ierīcēm.</p>	<p>Piesardzības pasākumi mašīntelpas sardzes laikā. Darba vides risku novērtēšanas nozīme un metodes. Darba aizsardzības prasības darbā ar rokas darbarīkiem, mērinstrumentiem, darbmašīnām. Atļauju darbu veikšanai nozīme un to saņemšanas kārtība. Kuģa mehānismu un sistēmu drošas apturēšanas un izolēšanas procedūras. Labas darba prakses rādītāji un metodes. Drošas smagu un lielgabarīta priekšmetu celšanas un pārvietošanas metodes. Elektrodrošības noteikumi. Elektrodrošības pasākumi darbā ar elektriskajām un elektroniskajām sistēmām. Kuģa elektrisko un elektronisko iekārtu drošas apturēšanas un izolēšanas procedūras. Drošības pamatnostādnes darbā ar augstsprieguma sistēmām. Aizsardzības līdzekļi darbā ar augstsprieguma sistēmām un to pielietošanas jomas. Preventīvi pasākumi kuģa un personāla drošībai attiecībā uz bīstamību, ko rada elektromagnētiskais un nejonizējošais starojums.</p>	<p>procedūrām.</p>	
--	--	---	---	--------------------	--

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
5.1.	Lietot valsts valodu.	<p>Skaidri un saprotami sazināties latviešu valodā.</p> <p>Ievērot lietišķās komunikācijas principus latviešu valodā rakstos un mutvārdos.</p> <p>Lietot un pareizi interpretēt nacionālās jurniecības publikācijas un citus profesionālos izdevumus.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u> Latviešu valodas gramatika un pareizrakstība. Lietišķās komunikācijas etiķete latviešu valodā. Komunikācija latviešu valodā dažādās darba un sadzīves situācijās. Jurniecības terminoloģija latviešu valodā.</p>	<p>Spēja skaidri un saprotami sazināties valsts valodā rakstiski un mutiski darba pienākumu veikšanā, pielietojot jurniecības terminoloģiju un ievērojot lietišķās komunikācijas principus.</p> <p align="right">4. LKI</p>
5.2.	Lietot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas.	<p>Sagatavot pēc parauga dokumentus, izmantojot biroja lietojumprogrammas.</p> <p>Strādāt ar speciālajām lietojumprogrammām.</p> <p>Sazināties, izmantojot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas.</p> <p>Kritiski izvērtēt informācijas un datu ticamību.</p> <p>Ievērot informācijas un komunikāciju tehnoloģiju lietošanas drošību un kiberhigiēnu.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Datoru un biroja tehnikas uzbūve un darbības principi. Kiberapdraudējuma veidi uz kuģa. Baltijas un starptautiskās jūras padomes (BIMCO) u.tml. vadlīniju piemērošana kiberdrošības uzlabošanai uz kuģa.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Biroja un speciālo lietojumprogrammu pielietošanas jomas un funkcionalitāte. Kiberhigiēnas jēdziens, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju lietošanas un drošības noteikumi. Informācijas un datu analīze.</p>	<p>Spēja efektīvi un droši lietot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas darba pienākumu veikšanā, izvērtējot pieejamās informācijas un datu ticamību.</p> <p align="right">4. LKI</p>
5.3.	Piemērot matemātikas un dabaszinību pamatprincipus un paņēmienus.	Risināt praktiskus matemātiskus uzdevumus.	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Fizikālās parādības un procesi, kā arī to cēloņi un likumsakarības. Ķīmiskās parādības un procesi, kā arī to cēloņi un likumsakarības.</p>	<p>Spēja risināt praktiskus uzdevumus darba pienākumu veikšanā, veicot matemātiskus aprēķinus, izmantojot mērinstrumentus, izprotot un analizējot fizikālos un ķīmiskos procesus.</p> <p align="right">4. LKI</p>

		Risināt praktiskus fizikas uzdevumus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Matemātisko mērījumu un aprēķinu metodes un to pielietošanas principi. Algebriski un ģeometriski mērījumi un aprēķini. Mērinstrumentu izmantošanas principi. Mērvienību pielietošana un pārveidošana. Matemātiskās loģikas un analītikas principi. Fizikālu problēmu risināšanas metodes. Vielu ķīmiskās īpašības un ķīmisko reakciju veidi. Korozijas veidi un aizsardzības metodes. Degvielas, eļļas un ūdens apstrādes metodes.		
		Risināt praktiskus lietišķās ķīmijas uzdevumus.			
5.4.	Ievērot sociālos un pilsoniskos principus.	Ievērot sociālās un ētikas normas. Efektīvi komunicēt multikulturālā vidē. Rūpēties par personīgo veselību. Iesaistīties darbā sabiedrības labā. Piemērot valsts drošības un aizsardzības principus un nostiprināt pilsonisko apziņu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Sabiedrības sociālā un politiskā struktūra. Dažādu kultūru raksturīgās iezīmes. Stress un tā ietekme uz veselību un darba kvalitāti. Nogurums un tā ietekme uz veselību un darba kvalitāti. IMO vadlīnijas par noguruma mazināšanu un tā pārvaldību. Starptautiskās jūrnieku labklājības un atbalsta tīkla (ISWAN) u.tml. vadlīniju piemērošana rūpēs par veselību uz kuģa. Demokrātijas principi. Cilvēktiesību principi. Sabiedrības ilgtspējīgas attīstības veicināšanas principi. Sabiedrību vienojošas vērtības. Sociālā daudzveidība un vienlīdzības princips. Valsts drošības pamatprincipi. Valsts aizsardzība un tās specifika mūsdienās.	Spēja ievērot sociālos un pilsoniskos principus, atrodoties multikulturālā vidē un iesaistoties sabiedriskajā dzīvē.	4. LKI

			<p>Tiesiskuma principi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Ētikas normas un to piemērošana. Sociālās normas un to piemērošana. Efektīvas komunikācijas principi. Konflikti un to risinājumu metodes. Starpkultūru mijiedarbība. Aktīvs un veselīgs dzīvesveids. Drošs, veselīgs un pilnvērtīgs uzturs. Personīgā higiēna. Veselības aizsardzība. Kvalitatīva atpūta un miegs kā priekšnosacījums stresa un noguruma mazināšanā.</p>		
5.5.	Pilnveidot profesionālo kvalifikāciju.	<p>Sekot līdzi normatīvo aktu izmaiņām u.c. aktualitātēm nozarē.</p> <p>Izvērtēt profesionālo pienākumu veikšanai nepieciešamās zināšanas un prasmes.</p> <p>Apgūt kvalifikācijas uzturēšanai un pilnveidošanai nepieciešamās zināšanas un prasmes.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Mācīšanās stratēģijas. Profesionālās karjeras izaugsme un tās nozīme.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Nozares informācijas avoti. Nozares informācijas analīze un nepieciešamo vai aktualizējamo zināšanu un prasmju noteikšana. Mācību un karjeras plānošana.</p>	Spēja izvērtēt profesionālo pienākumu veikšanai nepieciešamās zināšanas un prasmes, pastāvīgi uzturēt un pilnveidot profesionālo kvalifikāciju.	4. LKI
5.6.	Piemērot uzņēmējdarbības principus.	<p>Izvērtēt iespējamus ekonomiskos riskus, plānojot kuģa mehānismu un inženiertehnisko sistēmu ekspluatāciju un pārvaldājot kravu.</p> <p>Veikt savus darba uzdevumus, orientējoties uz kopējā mērķa sasniegšanu.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Ekonomikas pamatprincipi. Loģistikas pamatprincipi. Komercedarbības pamati. Profesionālās ētikas principi.</p>	Spēja veikt darba uzdevumus atbilstoši uzņēmējdarbības principiem un orientējoties uz kopējā mērķa sasniegšanu.	4. LKI
5.7.	Ievērot darba tiesisko attiecību normas.	<p>Piemērot starptautiskos un nacionālos normatīvos aktus darba tiesisko attiecību jomā.</p> <p>Ievērot darba devēja un darbinieka līgumsaistības, pienākumus un tiesības.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u> Starptautisko un nacionālo normatīvo aktu prasības attiecībā uz darbu jūrniecībā un darba tiesībām. Darba devēja un darbinieka tiesības, pienākumi un atbildība. Darba līguma nosacījumi.</p>	Spēja identificēt piemērojamās darba tiesisko attiecību normas un ievērot tās atbilstoši starptautisko un nacionālo normatīvo aktu prasībām.	4. LKI

Vispārīga informācija

Profesijas standarta iesniedzējs	<p>Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība.</p> <p>Profesijas standarta izstrādes darba grupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Roberts Gailītis – eksperts, VAS "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistra Konvencionālās uzraudzības daļas vadītājs; – Edijs Štāls – eksperts, VAS "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistra Konvencionālās uzraudzības daļas vecākais inspektors; – Elīna Strode – eksperte, VAS "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistra Konvencionālās uzraudzības daļas vecākā inspektore; – Kalvis Innuss – eksperts, VAS "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistra vadītāja vietnieks; – Igors Pavlovs – eksperts, Latvijas Tirdzniecības flotes Jūrnieku arodbiedrības prezidents; – Jāzeps Spridzāns – moderators, Latvijas Kuģu kapteiņu asociācijas prezidents; – Lana Giptere – moderatora asistente, VAS "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistra lietvedības sekretāre. <p>Metodiskais atbalsts:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Dace Vīgante – Valsts izglītības satura centrs, projekts "Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai", vecākā eksperte satura izstrādes jautājumos.
Profesijas standarta ekspertu darba grupa	<ul style="list-style-type: none"> – Andris Bartkevičs – Satiksmes ministrijas pārstāvis – VAS "Latvijas dzelzceļš" Personāla direkcijas Personāla atalgojuma un attīstības daļas galvenais speciālists mācību jautājumos; – Agris Ruperts – PIB pārstāvis – PIKC "Liepājas Valsts tehnikums" direktors; – Igors Kurjanovičs – Transporta un loģistikas nozares ekspertu padomes pārstāvis – VAS "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistra Konvencionālās uzraudzības daļas vecākais inspektors; – Edijs Štāls – (iesniedzēja pārstāvis) – VAS "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistra Konvencionālās uzraudzības daļas vecākais inspektors; – Līvija Zeiberte – Valsts izglītības satura centra Profesionālās izglītības departamenta Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vecākā referente.
Profesijas standarta NEP atzinums	<p>12.03.2018.</p>
Profesijas standarta saskaņošana PINTSA	<p>21.03.2018.</p>
Profesijas standarta iepriekš saskaņotās redakcijas	<p>-</p>